

Råd vid dop, vigsel och begravning

Det finns i dagsläget frågor och oro kring hur gudstjänster och kyrkliga handlingar som dop, vigslar och begravningar hanteras och ska hanteras. Svenska kyrkans hållning är att ställa om, snarare än att ställa in. Vad det innebär i praktiken behöver vi hjälpas åt att utforma och förstå hur vi på bästa sätt kan göra, för att visa uthållighet och motverka oro, utan att vara naiva, och samtidigt vara solidariska med varandra i samhället.

Nuläget kräver noggrant ansvarstagande av oss alla, och vi ställs som individer, samhälle och kyrka inför krav som vi annars inte är vana att behöva möta. Svenska kyrkan är ingen föreningsverksamhet, utan ett trossamfund. Vår tro är grunden för vår verksamhet, och vår erfarenhet är att våra gudstjänster och riter kring livets viktiga händelser ger mening och bär oss genom liv och död. Till exempel är våra riter kring begravning avgörande och centrala i sorgprocesser.

I Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om allas ansvar att förhindra smitta av Covid-19 står i dagsläget att var och en har ett personligt ansvar att ”avstå från större sociala sammanhang som fester, begravningar, dop, kalas och bröllop.” Dessa råd menar vi ska följas och tas på största allvar.

När Folkhälsomyndighetens här benämner dop, vigslar och begravningar kopplas de i råden på ett olyckligt sätt samman med stora sociala sammanhang. Råden om att avstå stora sociala sammanhang måste vi alla ansvara för att följa. Men själva dop-, vigsel-, och begravningsgudstjänsten innebär inte i sig stora sociala sammanhang.

Vi vill ta ansvar för att utföra vårt uppdrag på det sätt som redan nu är möjligt, utan att det innebär stora sociala sammanhang. Vår kyrka ger oss både stor frihet när det gäller minsta möjliga sammanhang för genomförande av dop och vigsel där så önskas, och möjlighet att samtidigt kunna följa samhällets rekommendationer.

Dop

För ett kristet dop är det som behövs att det sker i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn, med rent vatten, av den som är behörig att utöva uppdraget som präst i Svenska kyrkan. Dop i krissituation¹ får förrättas av någon som är döpt. (19 kap. 1,4,5 § KO) Det kan i dagsläget innebära följande:

- En dopgudstjänst kan förrättas av präst med endast barnet och barnets förälder/föräldrar, närvarande i kyrkorummet. Eventuella kalas i traditionell form efteråt får skjutas på framtiden.
- En dopgudstjänst kan förrättas av präst med endast en dopkandidat om det gäller unga och vuxna. Församlingen bör vara noga med att fortsatt vara ett sammanhang för den som döps, i kristid såväl som i andra tider.
- Dopbarn kan bäras av förälder/föräldrar under hela dopgudstjänsten, och präst och förälder/föräldrar bör hålla avstånd.
- Dop kan ske även på annan plats än i kyrkorummet, så som utomhus, i hemmet, eller på sjukhus.

¹ Som krissituation här kan t. ex räknas att ett nyfött barn riskerar att inte överleva eller att en odöpt vuxen befinner sig inför döden och vill bli döpt, eller om en präst inte är närvarande eller hinner tillkallas.

Vigsel

För att en kyrklig vigsel ska äga rum krävs att paret, två vittnen, samt den som behörig att utöva uppdraget som präst och som har förordnande att vara vigselförrättare, är närvarande. En vigsel måste innehålla parets ömsesidiga löften, tillkännagivandet, förbön och välsignelse. (23 kap. 1, 2 §§)

- En vigselgudstjänst kan ske med minst fem personer närvarande, och följa de råd myndigheterna ger. Bröllopsfest under traditionella former får skjutas på framtiden.
- En vigselgudstjänst kan ske med minst fem personer, och när så begränsningar upphävs, kan bön över ingånget äktenskap i kyrkorummet erbjudas. Då kan även släkt och vänner inbjudas till fest efteråt.
- En vigsel kan ske i ett kyrkorum, eller på annan plats, så som utomhus, i hemmet, eller på sjukhus.

Begravning

Det är i dagsläget av mycket stor vikt att de begravningar som behöver ske sker. Flera begravningar har skjutits fram, inte minst på grund av råden kring de som är 70+, som har avråtts från att vara i sammanhang där människor samlas. Det är vår uppgift att förkunna det kristna hoppet och ge tröst oavsett formen för begravningsgudstjänst. Begravningsgudstjänsten fyller i egenskap av att vara en rit ett avgörande behov för sorgprocessen, det är därför viktigt att hålla fast vid att en sådan genomförs, på det sätt som är möjligt.

Som biskopsmötet tidigare sagt ställer den pågående krisen oss inför nya utmaningar, till exempel när det gäller möjligheten för människor att delta i begravningen och tidpunkten då den genomförs.

Utifrån sina tidigare råd säger biskopsmötet om begravningsgudstjänsten:

- Begravningsgudstjänsten behöver genomföras i närmare anslutning till att personen avlidit, i enkel form och med ett fåtal deltagare.
- Begravningsgudstjänsten kan firas utomhus på kyrkogården.
- Begravningsgudstjänst med urna kan hållas. Om de närstående önskar kan begravning med urna ske upp till ett år senare.
- Då inte alla närstående har möjlighet att delta i begravningsakten bör församlingarna erbjuda möjlighet att använda digitala möjligheter för att inkludera dem som inte kan vara med.

/Biskopsmötet

2020-04-02